

گفت‌وگوبا «محمد جهانشاهی»
مشاور گردشگری شهردار کرمان

ضعف در تصویرسازی و مدیریت جاذبه‌ها

با توجه به وجود بیش از ۱۰۰ اثر ملی تاریخی و ده‌ها اثر غیر ثبتی، اصلی‌ترین مشتریان گردشگری شهر کرمان را گردشگران حوزه تاریخی شامل می‌شوند. محمد جهانشاهی؛ مشاور گردشگری شهردار کرمان در گفت‌وگوبا ما ضمن اشاره به این ظرفیت بزرگ و سایر جاذبه‌های گردشگری کرمان؛ یکی از مهم‌ترین شهرهای تاریخی کشور، می‌گوید: به جز در موارد آیینی و مذهبی در سایر بخش‌ها مشکلات عدیده‌ای در مدیریت، نگهداری، بهره‌وری و توسعه جاذبه‌ها وجود دارد. وی همچنین بر این باور است که کرمان برای ظاهر شدن در اندازه یک برند شهری باید با توجه به پیشینه تاریخی و تصویرپایدار فرهنگی خود و دیگر مؤلفه‌ها بر اساس مطالعات علمی و فنی، طرح‌ریزی و اجرای برنامه توسعه راهبردی گردشگری خود را عملی نماید. مشروح این گفت‌وگورا در ادامه مطالعه فرمایید.

نگهداری، مدیریت، بهره‌وری، پایداری و توسعه جاذبه‌ها را شاهد هستیم.

○ آیا کرمان می‌تواند در اندازه‌های یک برند شهری ظاهر شود؟

اندیشه اساسی برای برندسازی، تعیین هویت شهر است؛ مفهوم جامعی که ارائه‌کننده یک حس است که الگوی متمایزی را برای رقابت‌پذیری شهر ارائه می‌کند. در واقع داشتن یک برند شهری به معنای یک یا چند نشانه برای نمودار ساختن هویت یک شهر است. پیشینه تاریخی و تصویر پایداری که از فرهنگ مردم کرمان داریم، نیازمند طی فرآیندی برای تکمیل برند شهری می‌باشد. وضعیت کنونی به‌تنهایی این امکان را نمی‌دهد.

○ برای طراحی و پیاده‌سازی برند شهری کرمان چه اقداماتی انجام شده است؟ راهبردهای موردنظر برای اشاعه هویت شهر کرمان چیست؟

مهم‌ترین نیازهای این مسیر وجود برنامه‌های مدون و مطالعات علمی و فنی است که به دلیل بی‌توجهی به این مهم شاهد یک بهم‌ریختگی فضایی در شهر هستیم و ارزش‌های مهم شهر از جمله مزیت‌های بافت تاریخی آن به‌شدت ارزش

○ مهم‌ترین ظرفیت‌ها و جاذبه‌های گردشگری شهر کرمان را به ترتیب اهمیت در کدام نوع از انواع گردشگری دسته‌بندی می‌نمایید؟

شهر کرمان یکی از مهم‌ترین شهرهای کشور به لحاظ تاریخی است و قاعدتاً مهم‌ترین محصولی که ارائه می‌کند پایه آن آثار تاریخی است و اصلی‌ترین مشتریان آن هم گردشگران حوزه تاریخی هستند؛ اما مزیت‌هایی هم وجود دارد که باید موردتوجه قرار گیرد تا سبب محصولات کرمان با تنوع کمی و کیفی بیشتری به بازارهای گردشگری ارائه شود. وجود آداب و سنت‌های برگرفته از زیست اجتماعی کرمانی‌ها و تولیدات این فرهنگ چه ملاموس مثل صنایع‌دستی و شیرینی و سوغات کرمان و چه ناملموس مثل مراسم‌ها و آیین‌ها چه این‌که در کرمان ما زرتشتیان را هم داریم و این باعث می‌شود در کنار تنوع آثار برگرفته از دین اسلام که در حوزه‌های مختلف زندگی مردم وجود دارد، شاهد تولیدات فرهنگی و دینی زرتشتیان هم باشیم. خلق و خوی مردم کرمان هم راه را برای میزبانی شایسته‌تر برای گردشگران فراهم می‌سازد و در کل گردشگران استان کرمان توره‌های تلفیقی تاریخی، فرهنگی و طبیعی را تجربه می‌کنند که شهر کرمان سهم عمده‌ای در بخش تاریخی تورها دارد. وجود بیش از ۱۰۰ اثر ملی تاریخی در شهر کرمان و ده‌ها اثر غیر ثبتی دیگر این مهم را تأکید می‌کند.

○ به نظر شما نقاط ضعف و قوت تصویری که شهر کرمان به گردشگران به‌عنوان مخاطبان خود می‌دهد، چیست؟

مهمان‌نوازی کرمانی‌ها یک نقطه قوت است، اما برای تکمیل این مهمان‌نوازی و تصویر گرم، مؤلفه‌های بیشتری نیاز داریم تا این تصویر کامل شود. ضعف‌های زیادی در تکمیل این تصویر داریم؛ کیفیت به نسبت نامناسب خدمات در بخش‌های مختلف، گویا نبودن مسیرهای دسترسی به جاذبه‌های گردشگری، نگهداری ضعیف داشته‌های تاریخی، عدم توجه کافی به بافت تاریخی و استاندارد پایین تولیدات به‌ویژه صنایع‌دستی که خوب معرفی نشده و متناسب با نیاز بازار نیست.

○ ارزیابی شما از چگونگی مدیریت جاذبه‌های گردشگری کرمان چیست؟

مدیریت جاذبه‌های گردشگری در دو بخش دولتی و خصوصی تعریف می‌شود. اگر جاذبه‌های گردشگری را گونه‌های مختلف از جمله آثار تاریخی، موزه‌ها، مراکز خرید و مسیرها و محورها و نیز فرهنگ عمومی و آیین‌های مردمی بدانیم، متأسفانه آنچه مشهود است ضعف در مدیریت این جاذبه‌ها به‌خوبی دیده می‌شود. به‌جز مسائل آیینی و مذهبی که ماهیتاً دارای شکل و شیوه خاص و منحصربه‌فرد و دارای چارچوب و الگوهای مشخصی هستند، در سایر بخش‌ها مشکلات عدیده‌ای در

خود را از دست داده‌اند.

برنامه‌ریزی عملیاتی مشخص و در کانون توجه قرار دادن طرح‌ریزی برنامه توسعه راهبردی گردشگری شهر کرمان، مهم‌ترین راهبردی است که باید مورد توجه قرار گیرد. بر اساس مطالعات انجام‌شده شهر کرمان اهداف کلانی چون افزایش تعداد گردشگران داخلی و خارجی، افزایش مدت‌زمان اقامت گردشگران در شهر کرمان و افزایش رضایت‌مندی گردشگران را بایست پیش روی خود قرار دهد و در این رابطه اجرای برنامه‌ها و اقدامات مختلفی از جمله موارد ذیل مورد نیاز است:

- حمایت از برنامه‌های توسعه گردشگری و بهبود فضای کسب‌وکار و سرمایه‌گذاری در این زمینه،
- کمک به ارتقاء امنیت و ایمنی عمومی شهر کرمان،
- ارتباط بیشتر با شهرهای تاریخی کشور و دنیا،
- افزایش میزان تبلیغات و اطلاع‌رسانی در سطوح ملی و بین‌المللی با بهره‌گیری از ابزارهای مدون،
- بهبود کیفیت خدمات و استانداردسازی خدمات و توسعه زیرساخت‌ها،
- توجه به رویدادهای مناسبی و نیز میزبانی رویدادهای بین‌المللی،
- ارتقاء کیفیت بصری شهر،
- برنامه‌ریزی و حمایت از برنامه‌های تقویت فرهنگ مهمان‌پذیری شهر کرمان،

- توجه جدی به کارآمدی نیروی انسانی و تربیت نیروی انسانی متخصص (دولتی و خصوصی).

○ در مورد اقدامات اجرائی شهرداری در راستای بهینه‌سازی و توسعه فضای گردشگری شهر کرمان و نیز برنامه‌های آتی و چالش‌های مربوط، توضیح بفرمائید.

مهم‌ترین اولویت شهرداری، توجه به بافت تاریخی و محور گردشگری شهر کرمان با تمرکز بر احیا و بازسازی این پهنه مهم شهری است. اولویت دیگر شهرداری، ارتقاء جایگاه بناها و مجموعه‌های تاریخی در تحرک بخشی به جریان توسعه شهر می‌باشد. بهره‌گیری بیشتر از موقعیت مکانی- فضایی شهر کرمان در جریان توسعه شهر، جایگاه کرمان را در صنعت گردشگری ارتقاء می‌بخشد.

شهر کرمان به‌واسطه موقعیت توپوگرافی و جغرافیایی یکی از اصلی‌ترین سکونت‌گاه‌های منطقه طی قرون گذشته و پیش از تاریخ بوده است. همین شرایط باعث شده تا در دل خود میراث فرهنگی ارزشمندی را جای دهد و ما شاهد وجود آثار تاریخی از ادوار گذشته یعنی هزاره دوم پیش از میلاد تا قرن معاصر باشیم؛ این جاذبه‌ها شهر کرمان را به‌عنوان یکی از ۵ شهر تاریخی کشور که در دل خود زیر بخش‌های میراث ملموس و ناملموس را جای داده و در حال حاضر جاذبه‌های گردشگری شهر کرمان در بخش گردشگری تاریخی، فرهنگی اولویت‌بندی می‌شوند که در کنار آن به دلیل موقعیت توپوگرافی و هم‌جواری مناطق بیابانی و کوهستانی می‌توان ظرفیت‌های طبیعی و جغرافیایی را هم برای این شهر در نظر گرفت. قدم زدن در خیابان و محور تاریخی گردشگری زیرسف در شب‌های تابستان، تجربه‌ای متفاوت را برای هر گردشگری به ارمغان می‌آورد. شهری که مرکز ثقل اداری، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جنوب شرق کشور است و بیشترین موزه‌ها، جاذبه‌ها و تأسیسات گردشگری را در دل خود جای داده است.

کلان‌شهر کرمان که در طول تاریخ همواره یکی از شهرهای مهم کشور بوده و حتی در دوره‌ای پایتخت بودن را هم تجربه کرده است؛ اکنون با داشتن بخش مهمی از تاریخ ادوار مختلف در دل خود و نیز تأسیسات، مراکز خرید، تفریحی و گردشگری و زیرساخت‌های به نسبت مناسب با جمعیتی بیش از ۷۰۰ هزار نفر با مزیت‌های قابل‌توجه، مقصد مهمی برای گردشگران تاریخی بوده که بر فرش‌های زیبای آن نشست‌اند، طعم قهوه و قوتوی آن را چشیده‌اند و عطر زیره آن را در چارسوق بازار تاریخی به یادگار برده‌اند؛ اما به نظر می‌رسد گردشگران با توجه به تفاوت نگاه، ذائقه، سلیقه و بسیاری فاکتورهای دیگر، مهم‌ترین تصویری که با خود از کرمان می‌برند خلق‌و‌خو و مهمان‌نوازی مردم کرمان است که این نقطه قوت و با ارزشی است که حتی در شعر شاعران نامدار هم آمده و در طول تاریخ پایداری مردم شهر کرمان به مهمان‌نوازی و حفظ و کرامت مهمان، هزینه سنگینی برای آن‌ها داشته است. ●

